

УДК 316.65:316.46(73)

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2026.27.4>

ОБРАЗ ДОНАЛЬДА ТРАМПА У ПОЛІТИЧНІЙ СВІДОМОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОЛОДІ

Марина Дроздова

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013

<https://orcid.org/0000-0002-1388-4955>

e-mail: drozdovam228@gmail.com

У статті наведені результати онлайн-дослідження образу Д. Трампа у політичній свідомості вітчизняної молоді. Дослідження проводилося у жовтні 2025 р. серед студентів ($n = 551$ осіб) закладів вищої освіти з усіх основних регіонів України віком 17–35 років (середній вік – 19,5 р.). Більшість вибірки складала жінки. У дослідженні використовувалися: авторська анкета з елементами суб'єктивного шкалювання; шкала «патріотизму» з опитувальника «Громадянська ідентичність» І. Петровської; шкала популістських орієнтацій О. Резніка. Результати засвідчили існування у масовій політичній свідомості вітчизняної молоді загалом негативного образу американського президента Дональда Трампа. У структурі образу найнижчі оцінки отримано щодо привабливості та скромності, а дещо вищі – стосовно патріотизму. Виявлено зв'язок ряду компонентів образу Д. Трампа за соціодемографічними (стать, вік, мова спілкування, регіон проживання) та особистісними (патріотизм, популізм) чинниками. Так, чоловіки дещо менш критично оцінювали Д. Трампа за рядом характеристик, а більш старші респонденти демонстрували негативніші уявлення щодо особистісних і в тім числі морально-етичних рис президента США. Дещо менш критично за окремими показниками політика оцінювали російськомовні респонденти та мешканці Півночі, тоді як опитані Півдня демонстрували найбільш негативні уявлення про Д. Трампа. Особи з вищим рівнем патріотизму загалом негативніше уявляли президента США, натомість молодь з вираженими популістськими орієнтаціями за рядом характеристик оцінювала його дещо позитивніше. Виявлено двокомпонентний образ Д. Трампа: перший фактор включав уявлення про нього як про людину з низькими морально-етичними рисами, другий – оцінке неефективного, патріотично налаштованого політика.

Ключові слова: образ, уявлення, політична свідомість, вітчизняна молодь, Д. Трамп.

Постановка проблеми. Відомо, що протягом 2022–2024 рр. США надавали значну військово-політичну та фінансову допомогу нашій країні, внаслідок чого не просто визначалися в офіційних дипломатичних документах «стратегічним партнером», але й реально сприймалися багатьма українцями як основний союзник. Однак з приходом до влади у США Д. Трампа ситуація почала суттєво змінюватися. Непослідовна, суперечлива й часом агресивна політика американського Президента стосовно традиційних європейських партнерів, у т. ч. щодо України, його готовність «укладати угоди» з керівництвом росії, порушувати норми міжнародного права – все це спричинило зміни у ставленні до США в цілому та її політичного лідера зокрема. Така динаміка масової політичної (зокрема геополітичної) свідомості вітчизняних громадян потребує, з нашого погляду, відповідних емпіричних політико-психологічних досліджень.

Зміна ставлення українців до Д. Трампа була виявлена у соціологічних моніторингах Київського міжнародного інституту соціології (КМІС) 2024–2025 рр. Зокрема, якщо у грудні 2024 р. 54 % опитаних позитивно оцінювали майбутнє президентство Д. Трампа

© Марина Дроздова, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

для України, то в березні 2025 р. такої думки дотримувалися лише 19 %. Натомість за цей період різко зросла (з 21 % до 73 %) частка тих, хто негативно оцінював вплив президентства Д.Трампа на нашу державу [1]. Подальші опитування (у травні-червні та листопаді-грудні 2025 р.) вказували на збереження критичного ставлення до американського президента (на рівні 72–74 %). При цьому мали місце певні регіональні тенденції – в Центрі й на Заході України відсоток критично налаштованих респондентів був дещо вищим, ніж на Сході та Півдні (73-78 % проти 61–69 %) [2; 3].

Інше дослідження, проведене ТОВ «ІНФО САПІЄНС» на замовлення Центру «Нова Європа» у квітні 2025 р., показало, що 89 % опитаних швидше або зовсім не довіряли Д. Трампу. Натомість повністю / швидше довіряли всього 7,4 %. Для порівняння – у листопаді 2024 р. повністю / швидше довіряли – 44,6 %. Цікаво, що за кілька місяців до листопадового опитування, за даними Pew Research Center, у Франції Трампу довіряли 16 %, у Британії – 30 %, найприхильнішою виглядала лише Угорщина з довірою 37 % [4].

Цікавими можуть бути результати іншого крос-культурного дослідження Pew Research Center, проведеного у січні-квітні 2025 року серед мешканців 24 країн світу [7]. Отримані дані показують, що в більшості (19 із 24) країн світу респонденти демонстрували критичне ставлення до міжнародної політики Д. Трампа, при цьому в ряді країн – з досить суттєвим переважанням недовіри (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Оцінки мешканців різних країн до міжнародної політики Д. Трампа

Країна	Довіряють, %	Не довіряють, %
Канада	77	22
Угорщина	46	53
Велика Британія	62	37
Греція	63	37
Польща	60	35
Італія	68	32
Нідерланди	77	22
Франція	78	22
Іспанія	80	19
Німеччина	81	18
Швеція	85	15
Індія	23	52
Японія	61	38
Індонезія	62	34
Південна Корея	67	33
Австралія	77	22
Ізраїль	29	69
Туреччина	80	16
Нігерія	19	79
Кенія	35	64
Південна Африка	54	41
Бразилія	61	34
Аргентина	62	32
Мексика	91	8
У середньому в 24 країнах	62	34

Попри актуальність вивчення ставлення та уявлень про Д. Трампа, у психології бракує систематичних наукових розвідок з цієї проблематики. Саме тому **метою нашого дослідження** стало вивчення змісту образу Д. Трампа у масовій політичній свідомості вітчизняної молоді, а також його зв'язку з низкою соціодемографічних (стать, вік, мова спілкування, регіон проживання) та особистісних (рівень патріотизму, популізму) чинників.

Методика та процедура дослідження. Емпіричне дослідження проводилося протягом жовтня 2025 р. в онлайн-форматі за допомогою Google-forms. Загальну вибірку ($n = 551$ особа) утворили студенти закладів вищої освіти з усіх основних регіонів України: «Захід» ($n = 234$), «Центр» ($n = 114$), «Північ» ($n = 98$), «Схід» ($n = 55$) та «Південь» ($n = 28$)¹. Більшість респондентів мешкала у 3 регіонах – Львівській (26,9 %), Чернігівській (17,6 %), м. Києві та Київській областях (14,1 %). Незначна кількість опитаних ($n = 22$) перебувала за межами України. Переважну більшість вибірки склали жінки (84,8 %), що є типовим для більшості сучасних вітчизняних онлайн-опитувань; вік респондентів – від 17 до 35 років (у середньому 19,5 років). Мовою повсякденного спілкування більшість респондентів вказали українську (62,8 %), тоді як білінгвами себе визначили 28,9 %, а російськомовними – 8,3 %.

У дослідженні було використано: 1) авторську анкету з елементами суб'єктивного шкалювання (за допомогою 7-бальної шкали (де 1 – мінімальний, 7 – максимальний бал, 4 – щось середнє) респондентам пропонувалося дати власну оцінку чинному Президенту США Дональду Трампу за характеристиками (усього 21 шкала), що позначали зовнішність, стан здоров'я, інтелектуально-ділові, емоційно-вольові та морально-етичні риси); 2) шкалу «патріотизму» з опитувальника «Громадянська ідентичність» І. Петровської [5]; 3) шкалу популістських орієнтацій О. Резніка [6]. Статистичний аналіз здійснювався за допомогою програми SPSS v23. Отримані результати наведено в таблиці 2.

Отримані результати та їхній аналіз. Як бачимо, образ Д. Трампа опитана молодь загалом оцінила негативно. Отримані показники – переважно нижчі за середній рівень та низькі. Найнижче респонденти оцінили привабливість і скромність американського президента (причому відповіді респондентів за цими шкалами були найбільш одностайними). Припускаємо, що на це вплинули вік політика (стереотипно привабливішими уявляються саме молоді люди) та його демонстративна, самовпевнена й не проукраїнська поведінка. Найвище (порівняно з іншими характеристиками) було оцінено рівень патріотизму Трампа. Це логічно, адже певна частина вітчизняних молодих громадян його політичну діяльність уявляє цілком зосередженою на політичних і економічних проблемах США. При цьому ряд опитаних низько оцінює патріотизм Трампа, про що свідчить великий розкид даних. Напевно, ці респонденти керуються інформацією зі ЗМІ про неоднозначне і часом негативне сприймання значною частиною американських громадян внутрішню та зовнішньополітичних реформ президента США. Також найменш одностайними опитані були в оцінках сміливості й самостійності лідера США. Мабуть, це наслідок його неоднозначної та непослідовної внутрішньої й зовнішньої політики – в розв'язанні одних політичних питань проявляється незалежність, впевненість Д. Трампа, а в інших («українське питання», ставлення до росії та російського диктатора В. Путіна тощо) – нерішучість, пасивність.

¹ Використовувався наступний територіальний розподіл: «Північ» – Чернігівська та Сумська області; «Центр» – м. Київ та Київська, Житомирська, Вінницька, Кіровоградська, Хмельницька, Черкаська, Полтавська області; «Захід» – Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Волинська, Рівненська, Закарпатська, Черновицька області; «Схід» – Дніпропетровська, Харківська, Запорізька області; «Південь» – Херсонська, Одеська, Миколаївська області.

Таблиця 2

Результати емпіричного дослідження образу Д. Трампа

Характеристики	M ± SD	Статеві відмінності за U-критерієм	Кореляція з віком (за Спірменом)	Кореляція з рівнем патріотизму (за Спірменом)	Кореляція з рівнем популізму (за Спірменом)	Відмінності у мовних групах (за Н-критерієм)	Регіональні відмінності (за Н-критерієм)
Викликає повагу в мене	2,3 ± 1,5	$p = 0,025$		-0,130 **	0,092*		$p = 0,011$
Авторитетний (для інших)	3,3 ± 1,7	$p = 0,037$		-0,140 **			$p = 0,002$
Привабливий	1,8 ± 1,4	$p = 0,003$		-0,210 **	0,101*	$p = 0,041$	$p = 0,045$
Розумний	2,8 ± 1,7			-0,128**		$p = 0,019$	$p = 0,004$
Досвідчений	3,4 ± 1,7	$p = 0,020$		-0,137**		$p = 0,027$	$p = 0,001$
Вміє розв'язувати проблеми	2,6 ± 1,6	$p = 0,032$		-0,125**			$p = 0,029$
Скромний	1,9 ± 1,5		-0,195**	-0,142**	0,153**		$p = 0,015$
Доброзичливий	2,3 ± 1,5	$p = 0,012$	-0,153**	-0,202**	0,086*		$p = 0,001$
Відповідальний	2,5 ± 1,6		-0,088*	-0,151**		$p = 0,017$	$p = 0,001$
Викликає довіру	2,0 ± 1,5			-0,156**		$p = 0,012$	$p = 0,029$
Чесний, принциповий	2,2 ± 1,5	$p = 0,012$	-0,112**	-0,134**			
Врівноважений	2,4 ± 1,6		-0,136**	-0,096*	0,106*		$p = 0,003$
Працелюбний	2,9 ± 1,7	$p = 0,038$		-0,123**		$p = 0,039$	$p = 0,003$
Поважає інших	2,5 ± 1,6		-0,092*	-0,137**	0,085*		$p = 0,001$
Сміливий	3,0 ± 1,9	$p = 0,001$		-0,173**			
Справедливий	2,3 ± 1,5	$p = 0,003$		-0,164**			$p = 0,001$
Вихований	2,6 ± 1,7		-0,092*	-0,116**	0,084*		$p = 0,013$
Сильний	2,7 ± 1,7	$p = 0,005$		-0,126**			
Здоровий	2,7 ± 1,7		-0,085*	-0,128**			$p = 0,006$
Самостійний/незалежний	3,3 ± 1,9	$p = 0,008$	-0,101*	-0,147**			$p = 0,001$
Патріот своєї країни	4,3 ± 1,9	$p = 0,001$					$p = 0,013$

Отримані дані засвідчили зв'язок ряду структурних складових образу Д. Трампа з демографічними та особистісними чинниками. Зокрема, зафіксовано статистично достовірні відмінності (за U-критерієм) між статтю опитаних і наступними шкалами: «викликає повагу у мене», «авторитетний (для інших)», «привабливий», «досвідчений», «вміє розв'язувати проблеми», «доброзичливий», «чесний, принциповий», «працелюбний», «сміливий», «справедливий», «сильний», «самостійний/незалежний», «патріот своєї країни». Цікаво, що за усіма згаданими характеристиками дещо вищі оцінки американському президентові давали опитані чоловіки. Можливо, в уявленні частини представників чоловічої статі Д. Трамп є втіленням стереотипного маскулітного образу політичного лідера, своєрідного «геополітичного мачо».

З чинником віку (згідно з проведеним кореляційним аналізом за Спірменом) виявилися пов'язаними шкали: «скромний», «доброзичливий», «відповідальний», «чесний»,

принциповий», «врівноважений», «поважає інших», «вихований», «здоровий», «самотійний/незалежний». До того ж за всіма характеристиками отримано від'ємні статистично вірогідні кореляції. Гадаємо, що старші респонденти внаслідок більшого життєвого досвіду дещо критичніше можуть оцінювати особистісні характеристики іншої людини загалом і Д. Трампа зокрема. Оскільки частина цих характеристик за змістом морально-етичні, логічно припустити, що старшим респондентам вони можуть уявлятися вагомішими для політичного лідера.

Статистично вірогідні обернені кореляції за Спірменом було отримано між усіма складовими образу зазначеного політика (крім шкали «патріот своєї країни») та **рівнем патріотизму** досліджуваної вітчизняної молоді. Такі результати не викликають здивування, адже відомо, що з приходом до влади Д. Трампа вектор американської політики по відношенню до України, її підтримки у війні з росією змінився на гірше. Напевно, тому особам з високим рівнем патріотизму до власної держави властиві більш критичні уявлення про президента США. Відсутність статистично вірогідного зв'язку зі шкалою патріотизму можемо пояснити певним визнанням з боку патріотично налаштованої молоді «патріотичних прагнень» американського політичного лідера (попри загалом негативне уявлення про нього).

Водночас зафіксовано статистично вірогідні прямо пропорційні кореляції між **рівнем популізму** респондентів та наступними складовими образу Д. Трампа: «викликає повагу в мене», «привабливий», «скромний», «доброзичливий», «врівноважений», «поважає інших», «вихований». Як відомо, Дональд Трамп за однією з типологій політичних лідерів є політиком-популістом. Не дивно, що опитані з високим рівнем популізму (внаслідок дії механізму проєкції) дещо більшою мірою його симпатизують.

За Н-критерієм Краскела – Волліса отримано статистично вірогідні відмінності між **мовою спілкування** респондентів і такими шкалами образу Д. Трампа як: «привабливий», «розумний», «досвідчений», «відповідальний», «викликає довіру», «працелюбний». Цікаво, що найменш критичні оцінки (порівняно з іншими групами) за усіма означеними складовими образу давали російськомовні респонденти. Можливо, російськомовні студенти сподівалися, що прихід до влади Д. Трампа пришвидшить закінчення російсько-української війни (що, власне, й обіцяв цей політик серед іншого), а тому більшою мірою наділяли його позитивними оцінками (правда, не дуже зрозуміло, чому саме вищезгаданими...).

Статистично вірогідні відмінності (за Н-критерієм) отримано також між **регіональними групами** опитаних і майже всіма складовими досліджуваного образу. Виняток склали шкали: «чесний, принциповий», «сміливий», «сильний» (напевно, незалежно від регіону проживання зазначений політик уявляється нечесним, несміливим і слабким через його відповідну політику щодо України). Зазначимо: дещо менш критичні уявлення (у порівнянні з іншими регіонами) демонстрували представники Півночі, а найбільш критично оцінювали Д. Трампа за вище згаданими характеристиками (крім «привабливий») респонденти Півдня. На нашу думку, останнє може бути пов'язане з демографічною характеристикою респондентів Південноукраїнського регіону, середній вік яких (23 роки) був дещо вищим від віку опитаних з інших регіонів (19–20 років). Крім того, нині Південь – один із найбільш постраждалих регіонів внаслідок російської агресії. Хоча тоді виникає логічне запитання щодо результатів опитаних Сходу, який теж немало страждає від російської агресії, але водночас тут відсутня чітка тенденція в оцінках Д. Трампа за запропонованими рисами. Результати опитування представників Півночі можна пояснити наслідком впливу ситуативного чинника – з жовтня 2025 р. почастишали обстріли об'єктів енергетики Чернігівської області, що, зокрема, спричинило регіональний блекаут. Можливо,

тому значна частина мешканців Чернігівщини поклала надію на швидку «миротворчу» політику Президента США. Що стосується оцінки привабливості Д. Трампа, то тут, як не дивно, дещо більш критичними виявилися опитані Центрального регіону України (хоча відповіді представників Півдня щодо привабливості відрізнялися несуттєво).

Процедура факторного аналізу (за Varimax-обертанням) дозволила виділити стосовно образу Д. Трампа два основні фактори, загальний внесок до сумарної дисперсії яких складає 70,5 %. Перший фактор (39,1 %) ми інтерпретували як **«Особистість з низькою моральністю»**. До нього увійшли змінні: «не викликає довіри» (0,850), «нескромний» (0,842), «нечесний, неприциповий» (0,809), «непривабливий» (0,801), «не викликає поваги у мене» (0,767), «недоброзичливий» (0,761), «неврівноважений» (0,732), «не поважає інших» (0,722), «несправедливий» (0,721).

Основу другого фактора (внесок до сумарної дисперсії 31,4 %) склали показники: «недосвідчений» (0,795), «несамостійний/залежний» (0,790), «патріот своєї країни» (0,760), «несміливий» (0,685), «несильний» (0,675), «непрацелюбний» (0,658), «неавторитетний (для інших)» (0,651), «нерозумний» (0,635). Цей фактор був умовно названий нами **«Неефективний, патріотично налаштований політичний лідер»**.

Аналіз цих факторів може свідчити про наявність у масовій політичній свідомості опитаної вітчизняної молоді уявлень про Д. Трампа, з одного боку, як про людину зі слабо розвиненими моральними характеристиками (що викликає неповагу у респондентів і робить її непривабливою в їхніх очах), а з іншого боку, як про політика. Останній видається неефективним через те, що багато говорить про свої політичні можливості та амбіції, проте демонструє нерішучість у політичній діяльності, зокрема стосовно російсько-української війни та підтримки в ній України. Припускаємо, що саме нерішучі дії та популістські обіцянки Трампа швидко припинити війну в Україні сприяли формуванню у політичній свідомості вітчизняних молодих громадян негативного образу американського президента.

Висновки. Отримані результати дають змогу констатувати наступне:

1. У масовій політичній свідомості вітчизняної молоді існує загалом негативний образ президента США Дональда Трампа. Серед його структурних складових найнижчі оцінки отримано щодо привабливості та скромності (тут досліджувані виявилися найбільш однотайними), а дещо вищі (порівняно з іншими) – стосовно патріотизму (хоча за цією шкалою мав місце великий розкид даних). Також найменш однотайними респонденти були в уявленнях про сміливість і самостійність політика.

2. Виявлено зв'язок ряду структурних складових образу Д. Трампа з соціодемографічними (стать, вік, мова спілкування, регіон проживання) та особистісними (патріотизм, популізм) чинниками. Зокрема чоловіки дещо менш критично оцінювали Д. Трампа за рядом характеристик, а більш старші респонденти демонстрували негативніші уявлення щодо особистісних і в тім числі морально-етичних рис президента США. Дещо менш критично за окремими показниками вище згаданого політика оцінювали російськомовні респонденти та представники Північного регіону. Натомість опитані Півдня демонстрували найбільш негативні уявлення про Д. Трампа. Особи з вищим рівнем патріотизму загалом негативніше уявляли президента США, тоді як молодь з вираженими популістськими орієнтаціями за рядом характеристик оцінювала його дещо позитивніше.

3. Наявний у масовій політичній свідомості вітчизняної молоді образ Д. Трампа представлений двома основними факторами. Перший містить особистісні, передусім морально-етичні, характеристики, які молодь оцінює низько; другий – ділові властивості, що позиціонують американського президента як неефективного, проте патріотично налаштованого політика.

Перспективою подальших досліджень може бути вивчення динаміки образу американського президента, а також зв'язку цього образу з іншими психологічними чинниками (соціальна ідентичність, схильність до соціального домінування, колективний нарцисизм, авторитаризм тощо).

Список використаної літератури

1. Сприйняття політики Заходу, Європи і США щодо України та сприйняття політики Д. Трампа : прес-реліз КМІС (1.04.2025). URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1511&page=1>.
2. Сприйняття політики Європи/США щодо України, сприйняття ролі Д. Трампа для України та ставлення до США/звичайних американців / керівництва США : прес-реліз КМІС (12.06.2025). URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1536&page=1>.
3. Сприйняття політики Європи і США щодо України, довіра ЄС, США і НАТО та ставлення до Д. Трампа : прес-реліз КМІС (7.01.2026). URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1576&page=1>.
4. 100 днів Трампа і 90 % українців. Як змінилася довіра до Трампа з моменту обрання і на сьогодні?: прес-реліз Центру «Нова Європа» (29.04.2025). URL: <https://neweurope.org.ua/analytics/100-dniv-trampa-i-90-ukrayintziv/>
5. Петровська І. Р. Розробка та психометрична перевірка опитувальника «Громадянська ідентичність». *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: психологічні науки*. 2016. Вип. 1. Т. 1. С. 70–75.
6. Популістські орієнтації в українському суспільстві / ред. О. Резнік. Київ : Інститут соціології НАН України, 2024.
7. Wike R., Poushter J., Silver L., Fetterolf J. U. S. Image Declines in Many Nations Amid Low Confidence in Trump (11.06.2025). URL: <https://www.pewresearch.org/global/2025/06/11/us-image-declines-in-many-nations-amid-low-confidence-in-trump/>

THE IMAGE OF DONALD TRUMP IN THE POLITICAL CONSCIOUSNESS OF DOMESTIC YOUTH

Maryna Drozdova

*T. H. Shevcheko National University “Chernihiv Colehium”
53, Hetmana Polubotka St., Chernihiv, 14013,
<https://orcid.org/0000-0002-1388-4955>
e-mail: drozdovam228@gmail.com*

The article presents the results of an online study of the image of D. Trump in the political consciousness of Ukrainian youth. The study was conducted in October 2025 among students of higher education institutions from all major regions of Ukraine ($N = 551$). Participants were aged 17–35 years (mean age was 19.5). The sample was predominantly female. The research utilized an author-designed questionnaire with subjective scaling, the “Patriotism” scale from I. Petrovska’s Civic Identity questionnaire, and O. Reznik’s scale of populist orientations. The findings indicate that Ukrainian youth generally hold a negative image of U. S. President Donald Trump in mass political consciousness. In this image, the lowest evaluations were for attractiveness and modesty, while ratings were slightly higher for patriotism. Significant associations were identified between several components of Trump’s image and sociodemographic variables (gender, age, language of communication, region of residence), as well as personal characteristics (patriotism and populism). Specifically, male respondents tended to assess Trump somewhat less critically on several characteristics, whereas older respondents showed more negative perceptions of his personal traits, including moral and ethical ones. Russian-speaking respondents and residents of northern regions evaluated the politician slightly less critically on certain indicators, while

respondents from southern regions expressed the most negative perceptions of Trump. Young people with higher levels of patriotism generally held more negative views of the U. S. president, whereas youth with pronounced populist orientations assessed him somewhat more positively on a number of characteristics. Two main aspects defined Trump's image among Ukrainian youth: first, he was largely seen as lacking moral and ethical qualities; second, he was regarded as an ineffective but patriotic political leader.

Key words: image, representation, political consciousness, domestic youth, D. Trump.

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026